

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ

Головачук Я.

Національний університет харчових технологій

Конкурентоспроможність національної економіки як одна з базових економічних категорій є предметом численних фахових та публічних дискусій, часто фігурує в науковій та публіцистичній літературі як характеристика спроможності країни виживати та розвиватися в «агресивному середовищі» світової економіки.

Україна займає вагоме місце в світовій економіці з погляду на її ресурсний потенціал і кадрові можливості. На жаль, рівень життя населення, який зумовлюється нестабільною політичною ситуацією і економічним застоєм, не досягає того рівня, на якому він мав би бути, враховуючи ті ресурси, які має наша країна. Тому розгляд такої нагальної проблеми підвищення світового рейтингу України вважається дуже актуальним, особливо для розробки стратегії розвитку країни, яка б враховувала існуючі проблеми і протиріччя та шляхи їх подолання [1].

В економічній науці проблема національної конкурентоспроможності є однією з ключових. Значний вклад у її дослідження здійснили такі західні вчені, як П. Кругман, С. Ліндер, Б. Олін, М. Портер та ін. На необхідності забезпечення високого рівня конкурентоспроможності національної економіки як засобу підвищення добробу-

ту суспільства наголошував один із сучасних провідних дослідників проблем конкурентоспроможності у світі М. Портер, який зазначав, що конкурентоспроможність не є самоціллю. «Головна мета держави, — писав він, — забезпечити власним громадянам достатньо високий та зростаючий рівень життя» [2].

Україна бере участь у дослідженнях рейтингу міжнародної конкурентоспроможності, які проводить Світовий економічний форум (СЕФ). Порівняно з високорозвинутими країнами, Україна займає низький рейтинг за індексом глобальної конкурентоспроможності, що оцінюється за наступними параметрами: якість інституцій, інфраструктура, макроекономічна стабільність, здоров'я і початкова освіта, вища освіта і професійна підготовка, ефективність ринку товарів і послуг, ефективність ринку праці, розвиненість фінансового ринку, технологічний рівень, конкурентоспроможність компаній, розмір ринку та інноваційний потенціал.

Проаналізувавши дані за останні роки варто зазначити:

- по-перше, рівень конкурентоспроможності України на сучасному етапі є дуже низьким. Не зважаючи на значний природний, інтелектуальний та інноваційний потенціали, Україна не використовує свої конкурентні переваги у зв'язку з відсутністю належної структури та технологічною відсталістю виробництва, низькою якістю державних інституцій та високим рівнем корупції тощо;

- по-друге, бюрократизація та корумпованість сфери економічного регулювання, незахищеність базових громадянських та економічних інтересів суб'єктів господарювання практично зводять нанівець можливість створення конкурентного ринку в Україні. Крім того, непривабливий імідж України, який утворився у світі у зв'язку з високим рівнем корупції, злочинності, розвитком «тіньової» економіки знищує бажання підприємців організовувати свою діяльність на вітчизняному ринку;

- по-третє, відсутність комплексних реформ у податковій, бюджетній та судовій системі перешкоджає здійсненню активної підприємницької діяльності в Україні, стримує приплив потенційних довгострокових іноземних інвестицій. Як наслідок, економічна криза в державі поглиблюється.

За таких умов конкурентоспроможна модель економіки є безальтернативним напрямом економічної стратегії України. Для цього необхідно:

- визначити сфери відповідальності державних органів влади та громадських організацій щодо забезпечення реалізації стратегії побудови конкурентоспроможної моделі економіки;

- забезпечити сприятливі організаційно-правові умови функціонування бізнесу, зокрема, спрощення системи реєстрації, ліцензування та звітності, розробка законодавчої бази щодо захисту прав власності інвесторів тощо;

- активізувати діяльність держави та підприємницьких структур щодо розвитку інфраструктури в Україні;

- стимулювати приплив вітчизняних та іноземних інвестицій в стратегічні для України галузі економіки;

- здійснювати всебічний розвиток людського капіталу та підвищити фаховість трудових ресурсів [3].

Таким чином, забезпечення конкурентоспроможності національної економіки України в сучасних умовах постіндустріалізації та глобалізації перетворилась у життєво важливу проблему, оскільки від можливості країни виробляти і продавати конкурентоздатну продукцію на світових ринках залежить її здатність забез-

печувати національну безпеку, реальний суверенітет, добробут та розвиток громадян. Реалізація цієї стратегічної мети має відбуватися через формування інноваційної й водночас соціально орієнтованої моделі економічного розвитку, створення ефективної ринкової системи, адаптованої до викликів світових ринків через подальше якісне трансформування економічних відносин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гейць В. М., Семиноженко В. П. Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України / в 3 т. — К. : Фенікс, 2012. — 556 с.
2. Портер М. Международная конкуренция / [пер. с англ.]. — М.: Международные отношения, 1993. — 896 с.
3. Роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки / О. С. Богма, О. В. Болдуєва // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. — 2014. — № 3. — С. 166-170

Науковий керівник: Салатюк Н.М.